

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра історії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Українські студії»

Змістовий модуль «Історія української культури»

для студентів

спеціальності : 291 Міжнародні відносин, суспільні комунікації
та регіональні студії

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітніх програм : 291.00.01 Суспільні комунікації
291.00.02 Регіональні студії

Київ – 2021

Розробник: Андреев В. М., доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Андреев В. М., доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри історії України «06» січня 2021 р. протокол № 6

Завідувач кафедри _____ (О.О. Салата)

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх програм:
291.00.01 Суспільні комунікації « » _____ 2021 р.

Гарант освітньої програми _____ (Слюсаренко І.Ю.)

291.00.02 Регіональні студії « » _____ 2021 р.

Гарант освітньої програми _____ (Бессонова М.М.)

Робочу програму перевірено: « » _____

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Завадський В. М.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (« » _____) 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (« » _____) 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (« » _____) 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (« » _____) 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>«Історія української культури»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	-
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	-
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	-
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	-
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, у тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота	28	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Українські студії: історія української культури» спрямована на набуття студентами:

- *вправності мислення* (здатності до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, до виявлення в інформаційних даних і концептах хиб і вразливих місць, суперечностей і неповноти аргументації, готовності до пізнання нового, до неперервного навчання з опануванням нових знань та стратегій/способів мислення);
- *розвиненості рефлексії* (критичності та самокритичності мислення, схильності до верифікації отриманих результатів, турботи про якісне виконання професійних завдань);
- *інтелектуальної комунікації* (толерантності до інакшої думки, навички публічного мовлення, здатності ясно і виразно висловлюватися у процесі комунікації, навичок роботи у групі, відкритості, здатності сприймати і враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію у процесі обговорення, налаштованості на діалог);
- *мовно-текстологічної здатності* (аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту – спроможність виокремити і відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність і валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї, здатності порівнювати зміст різних

текстів, шукати та узагальнювати інформацію з досліджуваної проблеми, навичок написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури, дотримання стандартів академічного оформлення тексту);

- *особистісної ціннісно-вольової налаштованості* (інтелектуального сумління, академічної доброчесності, розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків, здатності працювати у колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам, життєво та фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства, що нерозривно поєднано з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства, розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально та ефективно діяти у різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем).

3. Результати навчання задисципліною

Результатами освоєння дисципліни повинні бути наступні етапи формування у студентів компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою (ОПП), а саме:

загальних компетентностей (ЗК):

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

ПРН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

ПРН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

ПРН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

ПРН19 (для ОПП «Суспільні комунікації»). Оцінювати ситуацію на міжнародній арені і знаходити відповідні рішення, враховуючи національні інтереси України.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати головні факти, події та процеси в історико-культурній спадщині українського народу, основні підходи до вивчення історії культури;
- вміти виявляти взаємозв'язки між соціокультурними процесами у минулому та сучасності;
- вміти організовувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України;
- вміти визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин у культурному контексті;
- вміти дискутувати щодо минувшини та перспектив розвитку української культури;
- вміти доводити історичну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України;
- дотримуватися концепції міжнаціонального і міжкультурного діалогу в Україні;
- вміти співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей;
- виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні професійних обов'язків;
- визнавати роль і значення вітчизняної культурної спадщини у процесі євроінтеграції України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Україна у світовому цивілізаційному процесі: етнонаціональні та державотворчі виміри							
Тема 1. Етнос і нація: український контекст	8	2	2				4
Тема 2. Соціум, влада, право: від давнини до сьогодення	8	2	2				4
Тема 3. Культура Русі-України до модерної доби: вектори цивілізаційного розвитку	8	2	2				4
Тема 4. Українська культура ранньомодерної доби: проблема культурних орієнтирів	8	2	2				4
Модульний контроль	2						
Разом	36	8	8				16
Змістовий модуль 3 . Україна у світовому культурному просторі							
Тема 5. Культура України модерної доби: визначальні культурні проекти	8	2	2				4
Тема 6. Українська культура другої половини ХІХ ст.	8	2	2				4
Тема 7. Українська культура першої третини ХХ ст.	8	2	2				4
Разом	24	6	6				12
Модульний контроль	2						
Усього	60	14	14				28

5. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ: ЕТНОНАЦІОНАЛЬНІ ТА ДЕРЖАВОТВОРЧІ ВИМІРИ

Лекція 1 ЕТНОС І НАЦІЯ: український контекст (4 год.)

Визначення понять: «етнос» і «нація».

Формування і структура українського етносу.

Ідентичності домодерного часу.

Формування модерної української нації у ХІХ-ХХ ст.

Етнічні, національні та територіальні назви (українці, Русь, Малоросія, Україна тощо).

Культурний фундамент етносу і нації.

Багатоетнічність і багатонаціональність як один з головних чинників української історії.

Регіоналізм.

Основні поняття теми: етнос, нація.

Лекція 2 СОЦІУМ, ВЛАДА, ПРАВО: від давнини до сьогодення (4 год.)

Соціальна диференціація в домодерних і модерних суспільствах. Верстви і стани. Соціальна мобільність в домодерних і модерних суспільствах.

Особливості домодерної державності. Націоналізм і модерна державність. Бюрократія як опора модерної державності.

Традиції місцевого самоврядування.

Українські землі під впливом Російської імперії та Речі Посполитої: особливості розвитку.

Українське суспільство у загальноєвропейських процесах ХІХ ст.

Україна в імперському дискурсі: монархія Габсбургів, Росія, СРСР.

Формування української модерної нації в складі Австро-Угорської імперії. Формування громадянського суспільства Галичини.

Особливості розвитку східних та західних земель України в радянський період.

Радянський тоталітаризм.

Характеристика сучасного українського посттоталітарного суспільства.

Радянська «квазіцивілізація» чи євразійська цивілізація?

Правова культура: розвиток уявлень про злочин і покарання, власність, судочинство.

Основні поняття теми: соціум, держава, право.

Семінарське заняття 1 ЕТНОС І НАЦІЯ: український контекст (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Визначення понять «етнос» і «нація» та методологія дослідження етнічних і національних спільнот.

2. Східнослов'янські етнічні ідентичності домодерного часу.
3. Націотворення у східних слов'ян у модерну добу. «Український національний проект»: передумови появи, ідеологічна база та реалізація.

Рекомендована література:

- Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність. – К. : Критика, 2005. – 528с.
- Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму. – К. : Либідь, 1999. – 352 с.
- Мартин Т. Імперія національного вирівнювання: Нації та націоналізм у Радянському Союзі (1923-1939 роки). – К. : Критика, 2013. – 640 с.
- Миллер А.И. «Украинский вопрос» в политике властей и русском общественном мнении (вторая половина XIX в.). – СПб. : Алтейя, 2000. – 260 с.
- Плохій С. Походження слов'янських націй: Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. – К. : Критика, 2015. – 430 с.
- Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізненого націєтворення. – К. : Критика, 2000. – 304 с.

Семінарське заняття 2
СОЦІУМ, ВЛАДА, ПРАВО:
від давнини до сьогодення
(2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Визначення понять: «суспільство», «держава», «право».
2. Руська вотчинна державність. Руська правда як історичне джерело.
3. Польська концепція станово-представницької держави та її рецепція у руських землях. Литовський статут як історичне джерело.
4. Специфіка українського козацького проекту державотворення.
5. Російський та австрійський абсолютизм: імперський досвід України.
6. Тоталітаризм в Україні.
7. Посттоталітарна Україна на межі XX-XXI ст. – «вікно можливостей»: від авторитаризму до ліберальної демократії.

Рекомендована література:

- Вилкул Т.Л. Люди и князь в древнерусских летописях середины XI – XIII вв. – М. : Квадрига, 2009. – 405 с.
- Восленский М.С. Номенклатура. Господствующий класс Советского Союза. – М. : Советская Россия, 1991. – 624 с.
- Когут З. Російський централізм і українська автономія: Ліквідація Гетьманщини, 1760-1830. – К. : Основи, 1996. – 317 с.
- Толочко А.П. Князь в Древней Руси: власть, собственность, идеология. – К. : Наукова думка, 1992. – 224 с.

- Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV – до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. – К. : Критика, 2008. – 472 с.

ЛЕКЦІЯ 3

КУЛЬТУРА РУСИ-УКРАЇНИ ДОМОДЕРНОЇ ДОБИ: вектори цивілізаційного розвитку (2 ГОД.)

Язичництво східних слов'ян.

Християнізація. Феномен двовір'я. Роль церкви в культурному житті домодерних суспільств.

Русь між латинським Заходом і візантійсько-слов'янським Сходом: проблеми міжкультурних комунікацій.

Писемність і книжність.

Мовна культура: сакральна мова vs повсякденне мовлення.

Художня культура середньовічної Русі.

Культурна значущість приєднання руських земель до Великого князівства Литовського і Корони Польської. Проблема культурного регіоналізму. Інтеграція руських земель до польського соціокультурного простору.

Русь як периферія Ренесансу.

Друкарство та його революційне культурне значення.

Основні поняття теми: язичництво, християнізація, православ'я і католицизм. Ренесанс.

ЛЕКЦІЯ 4

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА РАННЬОМОДЕРНОЇ ДОБИ: проблема культурних орієнтирів (2 год.)

Конфесіоналізація культурного життя на початку ранньомодерної доби. Унійна ідея як чинник у культурному діалозі між католицьким Заходом і православним Сходом. Православний традиціоналізм.

Братський рух.

Львівський культурний осередок.

Острозький культурний осередок.

Київський культурний осередок. Києво-Могилянська академія.

Поглиблення культурного регіоналізму на тлі поділу українських земель між Річчю Посполитою та Московською державою (Російською імперією). Посередництво української інтелігенції в поширенні європейських цінностей в Московській державі у XVII – на початку XVIII ст.

Українське бароко.

Епоха Просвітництва. Секуляризація культури.

Основні поняття теми: Реформація і Контрреформація, церковна унія, братства, бароко, Києво-Могилянська академія, Просвітництво, секуляризація культури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

УКРАЇНА У СВІТОВОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

ЛЕКЦІЯ 5

КУЛЬТУРА УКРАЇНИ МОДЕРНОЇ ДОБИ:

визначальні культурні проекти (2 год.)

Культура як підґрунтя формування модерних східноєвропейських націй. Роль інтелектуалів у добу націотворення. Мова та історія як визначальні чинники національної культури.

Романтизм.

Культурні осередки першої половини XIX ст.: університети, панські садиби, салони, гуртки.

Значення Харківського університету в історії української культури. Харківські романтики.

Галицькі романтики – «Руська Трійця».

Феномен Тараса Шевченка.

Класицизм в архітектурі та образотворчому мистецтві.

Позитивізм. Реалізм у літературі та мистецтвах.

Проблеми інституціоналізації української національної культури. Друковане слово та шкільництво як засоби націотворення.

Вищі навчальні заклади, редакції друкованих видань та наукові товариства у системі культурних інституцій другої половини XIX – початку XX ст.

Модернізм та авангардизм.

«Розстріляне Відродження» 1920-х рр.

Українська культура при сталінському тоталітарному режимі. «Соціалістичний реалізм».

Українські інтелектуали-шістдесятники.

Український постмодернізм.

Культурний доробок української діаспори.

Сучасна українська історіографія історії цивілізацій.

Основні поняття теми: романтизм, класицизм, позитивізм, реалізм, модернізм, авангардизм, «Розстріляне Відродження», «соціалістичний реалізм», шістдесятництво, постмодернізм.

Семінарське заняття 3 КУЛЬТУРА РУСІ-УКРАЇНИ ДОМОДЕРНОЇ ДОБИ: вектори цивілізаційного розвитку (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Язичництво східних слов'ян як історико-культурне явище.
2. Християнізація Русі-України і її історико-культурне значення.
3. Русь-Україна між латинським Заходом і візантійсько-слов'янським Сходом: проблема культурних орієнтирів.
4. Вплив Ренесансу на теренах Русі-України.
5. Літературно-мистецькі набутки середньовічної Русі-України.

Рекомендована література:

- Історія української культури. – Т. 1–2. – К., 2001.
- Аничков Е.В. Язычество и Древняя Русь. – М., 2003.
- Велецкая Н.Н. Языческая символика славянских архаических ритуалов. – М., 1978.

- *Велецкая Н.Н.* Символы славянского язычества. – М., 2009.
- *Гальковский Н.М.* Борьба христианства с остатками язычества. – Т. 1–2. – М.-Харьков, 1913–1916 (у 2-му томі опубліковані писемні джерела з історії язичництва).
- *Иванов В.В., Топоров В.Н.* Исследования в области славянских древностей. – М., 1974.
- *Ісаєвич Я.* Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів, 2002.
- *Клейн Л.Б.* Воскрешение Перуна. К реконструкции восточнославянского язычества. – СПб., 2004.
- *Русанова И.П., Тимощук Б.А.* Языческие святилища древних славян. – М., 2007.
- *Рыбаков Б.А.* Язычество древних славян. – М., 1994.
- *Рыбаков Б.А.* Язычество Древней Руси. – М., 1987.
- *Раппопорт П.А.* Зодчество Древней Руси. – М., 1986.
- *Сарабьянов В.Д., Смирнова Э.С.* История древнерусской живописи. – М., 2007.
- *Франклин С.* Письменность, общество и культура в Древней Руси. – СПб., 2010.
- *Шевченко І.* Україна між Сходом і Заходом. – Львів, 2001.

Семінарське заняття 4 **УКРАЇНЬКА КУЛЬТУРА РАННЬОМОДЕРНОЇ ДОБИ:** **проблема культурних орієнтирів** **(2 год.)**

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Барокова культура: загальноєвропейські тенденції і регіональна варіативність. Феномен українського бароко.
2. Київський культурний осередок XVII–XVIII ст. Значення Києво-Могилянської академії для ранньомодерної української культури.
3. Інтеграція України до російського імперського культурного простору.
4. Літературно-мистецькі набутки ранньомодерної Русі-України.

Рекомендована література:

- *Жолтовський П.М.* Художнє життя на Україні в XVI–XVIII ст. – К., 1983
- *Історія української культури: у 5 томах. – Т.3: Українська культура другої половини XVII–XVIII ст. – К., 2003.*
- *Шевченко І.* Україна між Сходом і Заходом. – Львів, 2001.
- *Saunders D.* The Ukrainian Impact on Russian Culture 1750-1850. – Edmonton, 1985.

Семінарське заняття 5
КУЛЬТУРА УКРАЇНИ МОДЕРНОЇ ДОБИ:
визначальні культурні проекти
(2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Культурний процес у контексті формування модерної української нації. Роль інтелектуалів у націогенезі.
2. Культурні осередки: панські садиби, університетські міста, літературно-мистецькі салони і гуртки, наукові товариства.
3. Романтизм. Класицизм як художній стиль.
4. Позитивізм. Реалізм у літературі та мистецтвах.
5. Модернізм та авангардизм.
6. «Розстріляне Відродження» 20-х рр. XX ст.
7. Українська культура і радянський тоталітаризм: взаємини інтелектуалів і влади.
8. Українське шістдесятництво.
9. Український постмодернізм.
10. Проблема мультикультуралізму в сучасній Україні.
11. Місце України в системі світових цивілізацій. Поняття локальної (регіональної) цивілізації з гетерогенізованими особливостями.

Рекомендована література:

- *Грабович Г.* Шевченко як міфотворець: Семантика символів у творчості поета. – К., 1991.
- *Грицак Я.* Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота. 1856–1886. – К., 2006.
- *Колесник І.* Гоголь. Мережі культурно-інтелектуальних комунікацій. – К., 2009.
- *Луцький Ю.* Між Гоголем і Шевченком. – К., 1998.
- *Тарашинська Л.* Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. (Історико-літературний та поетикальний аспекти). – К., 2010.
- *Шкандрій М.* В обіймах імперії. Російська й українська літератури новітньої доби. — К., 2004.
- *Шкандрій М.* Модерністи, марксистки і нація. Українська літературна дискусія 1920-х років. — К., 2006.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		одиницькількість	кількість балівмаксимальна	одиницькількість	кількість балівмаксимальна
Відвідування лекцій	1	2	2	5	5
Відвідування семінарських занять	1	2	2	5	5
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	5	50
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		-	64	-	105
Максимальна кількість балів: 169					
Розрахунок коефіцієнта: $60:169=0,35$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів полягає в ознайомленні (за власним вибором) з закладами культури – музеями, театрами тощо. Звіт за самостійну роботу є написання твору-есе з аналізом музейної експозиції, театральної вистави, концерту тощо.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі написання студентом модульної контрольної роботи.

Орієнтовні питання модульної контрольної роботи:

1. Руська вотчинна державність. «Руська правда» як історичне джерело.

2. Українські землі у складі сусідніх держав у XIV – XVII ст.: соціально-політичний аспект.
3. Специфіка українського козацького проекту державотворення. Запорозька Січ. Козацька держава за часів гетьманування Богдана Хмельницького.
4. Російський та австрійський абсолютизм: імперський досвід України кінець XVIII – початок XX ст.
5. Українська революція 1917–1921 рр.: проекти національного державотворення.
6. Тоталітаризм в Україні.
7. Український рух опору до тоталітарного радянського режиму після Другої світової війни.
8. Посттоталітарна Україна на межі XX-XXI ст. – «вікно можливостей»: від авторитаризму до ліберальної демократії.
9. Вкажіть визначальні риси міфології давніх слов'ян.
10. Розкрийте сутність феномену «двовір'я» в культурі домонгольської України-Русі.
11. Охарактеризуйте київський осередок розвитку української культури XVII–XVIII ст.
12. Вкажіть визначальні риси українського бароко як історико-культурного явища.
13. Розкрийте причини та наслідки інтеграції України до російського імперського культурного простору впродовж XVIII ст.
14. Визначте роль університетів як осередків культурного життя в українських землях у XIX ст.
15. Микола Гоголь і Тарас Шевченко: порівняльна характеристика на тлі соціокультурних процесів першої половини XIX ст.
16. Охарактеризуйте місце «Розстріляного Відродження» в історії української культури.
17. Визначте ідеологічний зміст і стилістичні риси «соціалістичного реалізму» в радянській художній культурі.
18. Визначте роль шістдесятників у новітній історії української культури.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою семестрового контролю є письмовий екзамен, під час якого студенти повинні дати відповіді на питання, що відбивають зміст навчальної програми. При оцінюванні відповідей враховуються їх аргументованість, рівень обізнаності з фактичним матеріалом та його новітніми науковими концептуальними репрезентаціями.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

- Руська вотчинна державність. Руська правда як історичне джерело.
- Польська концепція станово-представницької держави та її рецепція у руських землях. Литовський статут як історичне джерело.
- Український козацький проект державотворення.
- Українські землі під впливом Російської імперії та Речі Посполитої: особливості розвитку.
- Українське суспільство у загальноєвропейських процесах ХІХ ст.
- Російський та австрійський абсолютизм як історичний досвід для України.
- Радянський тоталітарний режим в Україні.
- Особливості розвитку східних та західних земель України в радянський період.
- Посттоталітарна Україна на межі ХХ-ХХІ ст. – «вікно можливостей»: від авторитаризму до ліберальної демократії
- Характеристика джерел для дослідження язичництва східних слов'ян.
- Східнослов'янське язичництво як культурно-історичний феномен.
- Цивілізаційні аспекти культурного розвитку Русі-Україні домонгольської доби.
- Культурно-історичне значення християнізації середньовічної Русі-України.
- Феномен двовір'я в культурі середньовічної Русі-України.
- Роль церкви в культурному житті середньовічної Русі-України.
- Книжність в культурі домонгольської Русі-України.
- Мовна культура домонгольської Русі-України.
- Жанрова розмаїтість літератури домонгольської Русі-України.
- Літописання в середньовічній Русі-Україні як історико-культурний феномен.
- Архітектура середньовічної Русі-України.
- Музичне мистецтво в середньовічній Русі-Україні.
- Образотворче мистецтво в середньовічній Русі-Україні.
- Цивілізаційні аспекти розвитку пізньосередньовічної культури Русі-України (ХІІІ–ХVІ ст.).
- Мовна культура в пізньосередньовічній Русі-Україні (ХІІІ–ХVІ ст.).
- Релігія і церква в соціокультурних процесах пізньосередньовічної Русі-України (ХІІІ–ХVІ ст.).
- Книжність в культурі пізньосередньовічної Русі-України (ХІІІ–ХVІ ст.). Характеристика Пересопницького Євангелія як історико-культурної пам'ятки.
- Кирилична друкована книга в культурі Русі-України кінця ХV – початку ХVІІ ст.
- Полемічна література кінця ХVІ – початку ХVІІ ст. як історико-культурне явище.
- Європейський Ренесанс в культурі Русі-України ХV–ХVІ ст. Гуманісти з руських земель Польського королівства.
- Барокова доба: європейський соціокультурний контекст і українська специфіка.
- Українська барокова архітектура.
- Українське барокове образотворче мистецтво.
- Український бароковий театр.
- Українська барокова література.

- Українська барокова музика.
- Освіта в українських землях у XVII–XVIII ст. Роль Києво-Могилянської академії в історії української культури ранньомодерного часу.
- Епоха Просвітництва в Україні: ідеологічні особливості і визначні представники.
- Український романтизм як історико-культурне явище.
- Класицизм в образотворчому мистецтві та архітектурі в Україні.
- Культурний процес в контексті формування модерної української нації (кінець XVIII – початок XX ст.).
- Роль Т. Шевченка в розвитку української національної культури.
- Розвиток української літературної мови: кінець XVIII – XX ст. Проблема правопису в контексті соціокультурних трансформацій.
- Розвиток музейництва і бібліотечної справи в Україні в XIX – на початку XX ст.
- Роль університетів у культурних процесах в Україні XIX ст.
- Роль української інтелігенції в соціокультурних процесах XIX ст.
- Українська реалістична проза другої половини XIX ст. як історико-культурне явище.
- Тенденції в образотворчому мистецтві в Україні другої половини XIX – початку XX ст.
- Стилїстика архітектури в Україні другої половини XIX – початку XX ст.
- Українська музична культура другої половини XIX – початку XX ст.
- Розвиток українського театрального мистецтва наприкінці XIX – на початку XX ст.
- Становлення і розвиток кінематографії в Україні наприкінці XIX – у першій третині XX ст.
- Модернізм як культурна парадигма: європейський контекст і українська специфіка (кінець XIX – перша третина XX ст.).
- Авангардизм в культурі України першої третини XX ст.
- Культурний процес під час Української революції 1917–1921 рр.
- «Розстріляне Відродження» і його місце в історії української культури.
- Українізація як явище в культурному житті Наддніпрянщини 20-х – початку 30-х рр. XX ст.
- Культурний процес в Україні в умовах сталінського тоталітарного режиму.
- «Соціалістичний реалізм»: виникнення, принципи, вплив на розвиток літератури і мистецтв в Україні.
- Культурні процеси в середовищі українських емігрантів впродовж 20-х – 30-х рр. XX ст.
- «Шістдесятники»: видатні постаті, творчі принципи, громадська діяльність і місце в історії української культури.
- Українське поетичне кіно 60-х – 70-х рр. XX ст. як соціокультурний феномен.
- Нонконформізм в художній культурі України 60-х – 80-х рр. XX ст.
- Науково-технічна культура в Україні другої половини XX ст.
- Українська музична культура другої половини XX – початку XXI ст.: напрями і стилі.
- Тенденції в культурі українського посттоталітарного суспільства (рубїж XX–XXI ст.).
- Постмодернізм в українській культурі.
- Формування масової культури в Україні: причини і наслідки.
- «Наївне мистецтво» («народний примітивізм») як феномен української художньої культури XX ст.
- Культурні здобутки української діаспори після Другої світової війни.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре Добре	82-89 75-81
Задовільно Достатньо	69-74 60-68
Незадовільно	0-59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ.

Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)
Семінарські заняття (теми, бали)	С1. (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.3 (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.4 (11 б.)	С.2 (11 б.)
Самостійна робота	СР до Т 1 (5 б.)	СР до Т 2 (5 б.)	СР до Т 3 (5 б.)	СР до Т 4 (5 б.)	СР до Т 5 (5 б.)	СР до Т 6 (10 б.)	СР до Т 7 (5 б.)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25балів)				
Семестровий	залік						

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні:

1. Видатні українці. Культура. Мистецтво. Освіта: [довідник] / [упоряд. та ред. Преварська М. І.]. - Київ : Велес, 2016. - 364 с.
2. Історія України: суспільство, культура, державність : навч. посіб.. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. - 267 с.
3. Історія української культури / Іван Крип'якевич (заг.ред.). — К., 2002.
4. Історія української культури. — Т.1-4. — К., 2001-2008.
5. Історія української культури. Хрестоматія: навч. посіб. для студентів. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. - 315 с.
6. Корній Л. П. Історія української музичної культури від давнини до початку ХХ століття: [монографія] / Лідія Корній. - Київ : Музична Україна, 2018. - 362 с.
7. Пересунько Т. 100 років культурної дипломатії України. - Київ : Артєк, 2018. - 199 с.
8. Попович М.В. Нарис історії культури України / М.В. Попович. — К., 2001.
9. Українська культура: Лекції / Дмитро Антонович (заг.ред.). — К., 1993.

Додаткові:

10. Александрович В. Західноукраїнські малярі ХVІ століття. Шляхи розвитку професійного середовища / В. Александрович. — Л., 2000.
11. Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі / М.Ю. Брайчевський. — К., 1988.
12. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка / Г. Грабович. — К., 2003.
13. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні у ХVІ-ХVІІІ ст. / П.М. Жолтовський. — К., 1983.
14. Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль в розвитку української культури ХVІ-ХVІІ ст. / Я.Д. Ісаєвич. — К., 1966.
15. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я.Д. Ісаєвич. — Л., 2002.
16. Когут З.-Є. Коріння ідентичности: Студії з ранньомодерної та модерної історії України / З.-Є. Когут. — К., 2004.
17. Мицько І.А. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636) / І.А. Мицько. — К., 1990.
18. Нічик В.М. Петро Могила в духовній історії України / В.М. Нічик. — К., 1997.
19. Овсійчук В.А. Класицизм і романтизм в українському мистецтві / В.А. Овсійчук. — К., 2001.
20. Огієнко І.І. Історія українського друкарства / І.І. Огієнко. — Либідь, 1994.
21. Реалізм та соціалістичний реалізм в українському живопису радянського часу: Історія, колекція, експеримент. — К., 1998.
22. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія — проза — драма — есей / Юрій Лавріненко (упоряд.). — К., 2004.
23. Степовик Д.В. Українська графіка ХVІ—ХVІІІ ст. Еволюція образної системи / Д.В. Степовик. — К., 1982.
24. Україна ХVІІ ст.: суспільство, філософія, культура. — К., 2005.
25. Українське бароко: У 2 т. — Х., 2004.
26. Український авангард 1910—1930 років: Альбом. — К., 1996.
27. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія: У 2. ч. — К., 1995.
28. Фрис В.Я. Історія кириличної рукописної книги в Україні: Х—ХVІІІ ст. / В.Я. Фрис. — Л., 2003.
29. Хижняк З.І. Історія Києво-Могилянської академії / З.І. Хижняк, В.К. Маньківський. — К., 2008.

30. *Чижевський Д.І.* Історія української літератури / Д.І. Чижевський. — К., 2008.
31. *Чижевський Д.* Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. — К., 1992.
32. *Чижевський Д.І.* Реалізм в українській літературі / Д.І. Чижевський. — К., 1999.
33. *Чижевський Д.І.* Українське літературне бароко: Вибрані праці з давньої літератури / Д.І. Чижевський. — К., 2003.
34. *Чижевський Д.І.* Філософія Г.С. Сковороди / Д.І. Чижевський. — Х., 2004.
35. *Шевченко І.* Україна між Сходом і Заходом: Нариси із історії культури до початку XVIII століття / І. Шевченко. — Л., 2001.
36. *Яковенко Н.* Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко. — К., 2005.
37. *Яковенко Н.* Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI—XVII ст. / Н. Яковенко. — К., 2002.

Ресурси Інтернету: <http://litopys.org.ua/> (Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації: літописи, історія, мовознавство, давня українська література, політологія, літературознавство, граматики та лексикони, історичні мапи тощо).